

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1996-1997

25 februari 1997

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Interpellatie van de heer Willy Kuijpers tot de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de kwaliteitswaarborg inzake titels, diploma's en getuigschriften uitgereikt door privé-onderwijsinstellingen

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Dinsdag 25 februari 1997

VOORZITTER : De heer Gilbert Vanleenhove

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.24 uur.*

Interpellatie van de heer Willy Kuijpers tot de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de kwaliteitswaarborg inzake titels, diploma's en getuigschriften uitgereikt door privé-onderwijsinstellingen

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Kuijpers tot de heer Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de kwaliteitswaarborg inzake titels, diploma's en getuigschriften uitgereikt door privé-onderwijsinstellingen.

De heer Kuijpers heeft het woord.

De heer Willy Kuijpers : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik heb aan de voorzitter en aan de minister de brieven overhandigd die we aan zeven of acht ministers hebben gericht. Het zou immers niet correct zijn deze problematiek enkel aan de minister van Onderwijs voor te leggen. U hebt kennis kunnen nemen van deze brieven. Vandaag zou ik deze brieven ook willen verzenden. Misschien kunnen ook de andere commissieleden er kennis van nemen.

In mijn interpellatie wil ik deze problematiek behandelen aan de hand van een achttal punten. We zijn ons ervan bewust dat hier een grondwettelijk recht op onderwijs bestaat. Dat is niet overal ter wereld zo. Ik ben een aantal jaren ondervoorzitter geweest van de commissie voor de ACS-landen – de landen van Afrika, de Caraïben en de Stille Oceaan – in het Europees Parlement. Toen hebben we voor die 70 landen, alsook voor de 12 Europese landen, onderzocht waar onderwijs een grondwettelijk recht is. Wel, wat de ontwikkelingslanden

betreft, is dat in minder dan 10 percent van de landen het geval.

De wereld wordt alsmaar kleiner. Men komt hier diploma's kopen, diploma's behalen. Met andere woorden : op ons rust de plicht om daarvan een grondwettelijk beschermd recht te maken. Dat moet niet enkel door de minister van Onderwijs, maar wel door de hele regering worden waargemaakt. We zullen de Duitse industriestandaarden overnemen als Euronormen. Zonder dat kwaliteitslabel zullen bepaalde producten de Europese Unie niet meer mogen verlaten. Wel, ik vind dat iets soortgelijks ook voor het onderwijs moet gebeuren. Ik vind dat de minister vanuit een humanistische ingesteldheid – dat wil zeggen : met het oog op het meer-mens-woorden – in de Conferentie van de Regio's het voorbeeld zouden moeten geven. U zult dadelijk begrijpen waarom.

Er leeft daarnaast nog een tweede bekommernis. Het betreft het waarborgen van de kwaliteit van het onderwijs. Op dit ogenblik praten we veel over eindtermen, maar op hetzelfde ogenblik wordt er in diverse vormen een lagerkoop – ik zeg niet : een beterkoop – onderwijs aangeboden. Moeten we daarin geen orde op zaken stellen ? Ten derde : getuigschriften, titels en diploma's zijn een onderdeel van het sociaal recht. Diegenen die deel uitmaken van het gemeentebestuur, weten erg goed dat voor een specifieke job een bekwame figuur dikwijls niet kan worden aangeworven omdat hij of zij niet over het voorgeschreven diploma beschikt. Wij respecteren die voorschriften tot in het negatieve. Kan het dan dat wij aan gespecialiseerde instellingen het willekeurige uitreiken van die diploma's overlaten ?

Mijn medewerkster is hier aanwezig. Zij is in Pakistan geweest. Ik heb het zelf aan den lijve ondervonden. E kanton mee soafers en letters oep – ik wil het in het dialect uitdrukken – wordt aan de andere kant van de wereld, met het kwaliteitslabel

Kuijpers

van Europa erop, opgehangen. Ik zou u een onderhoud willen aanbevelen met de Indiërs en de Pakistani van de theologiefaculteit van de Leuvense universiteit. Zij zitten te paard op twee culturen. Zij komen ons zeggen dat wij ervoor zorgen dat in Indië en Pakistan de fils-à-papa van de kasten, die over veel geld beschikken, in hun kantoor een European University- of Academy-award ophangen. Die vlag dekt echter de lading niet. Diegenen die met studiebeurzen hier inspanningen komen leveren om ons echt onderwijs te volgen, zien dan met lede ogen hoe die figuren – die ik Charels zou willen noemen – hen de loef afsteken. Het kan toch niet dat de sociale waarde van onze diploma's op die manier kan worden uitgehold.

Ik heb een tijd in de commissie voor Onderwijs van het Europees Parlement meegewerkt. Professor Cyriel De Keyser van Leuven heeft meegewerkt aan het opstellen van een codex van Europese diploma's. Ik weet niet hoe ver men daarmee is opgeschoten. We weten allemaal dat de geneeskundestudies in Oostenrijk vijf jaar duren. In Vlaanderen is dat ten minste zeven jaar. Dat moet eens nader worden bekeken. Men moet bepalen wat nu precies diploma's zijn, en wat getuigschriften zijn. Er moet enige vorm van bescherming zijn.

Ik som hier op wat ik al in mijn inleiding heb vermeld : universiteit, academie, rector, professor, decaan, campus, bachelor, master, enzovoort. Bij ons moet iemand die de letters Dr. voor zijn of haar naam wil voeren, met wetenschappelijke geschriften over de brug komen. Sommigen voeren evenwel een nep-dr. en een nep-prof.-titel in voor hun naam. Ik vraag me dan af waarmee we bezig zijn. Daarom wil ik vragen dat men in positieve zin aan titelbescherming zou doen.

Sla er het telefoonboek maar eens op na : u kunt daarin vaststellen hoe wij in ons lieve Brussel via de filialen van de Britse hogescholen een nieuwe kaste kweken. Die filialen strijken hier neer, en trekken een publiek aan. Zij hebben slechte, maar ook goede cursussen, want ik wil niet alles in een negatief daglicht plaatsen. Deze mensen bezetten daarna jobs in het bedrijfsleven op basis van diploma's die slechts een tiende waard zijn van de onze. Die diploma's werden verworven in de goeie taal, en liggen in het verlengde van de structuur van de groep die hier heeft geïnvesteerd. Dat staat die diplomabezitters toe om zich in die groepen te nestelen. Ik wil dus aandacht vragen voor die bijhuizen.

Een ander aspect betreft de netwerken. Men schermt met affiliaties all over the world – om het eens modieus uit te drukken, met aanbevelingen van grote steden, regionale overheden en rectoren. In de voorbeelden die ik heb opgenoemd gaat het over Wales en Catalonië. Wordt daarop enige controle uitgeoefend ? Als ik een product in de Europese Unie invoer, dan wordt dat erg nauwgezet gecontroleerd. Ook de uitzwaailengte van aanhangwagens wordt vastgelegd door Europese richtlijnen. Dergelijke producten kan ik echter wel binnenbrengen in de EU zonder controle door onze overheid. Dit kan toch niet. Dit moet worden nagegaan.

Vlaanderen trekt de meest uiteenlopende mensen aan. We hebben echter een Vlaams-Nederlandse functie te vervullen. Hoe staan wij tegenover die titel ? We vragen de eerste de beste haarkapper of elektricien om een bekwaamheidsattest, maar welke controle oefenen we uit op de privé-instellingen ? We moeten een rem zetten op die eerbiedwaardige instellingen die de verfransing in Antwerpen hebben overleefd, en die nu via bepaalde machtsgroepen dezelfde minderwaardige producten in het Engels aanbieden.

Deze regering moet in het overleg met de Europese collega's gangmaker zijn voor de uitwerking van de destijds opgestelde beschermingscodex binnen de Europese Unie.

Mijnheer de minister, ik ken uw inzichten. Ik wil u bedanken voor wat u reeds hebt ondernomen. Ik zou willen wijzen op het verdienstelijke werk van de heer Coens, een van de vorige ministers van Onderwijs. Hij heeft geprobeerd af te bouwen en te beperken. U hebt dat in 1993 ook gedaan. Samen met mij hebt u moeten vaststellen hoe firma's zonder scrupules, die op diverse plaatsen bescherming genieten, gereputeerde mensen binnenhalen. In dit document van de Antwerpse Universiteit wordt melding gemaakt van een site recounsel en worden onder meer de volgende namen vermeld : Marleen Vanderpoorten, Albert Coppé, André Schellens en Alfred Daelemans.

Ik wil over niemand iets negatiefs zeggen. Ik werd de afgelopen 25 jaar vaak genoeg beetgenomen. We kunnen het ons veroorloven om naïef zijn, maar de uitvoerende macht moet ons voor dergelijke naïviteit behoeden. Ik denk dat dit volstaat als inleiding. Welke bescherming heeft de uitvoerende macht ons te bieden ?

De voorzitter : Mevrouw Verwimp heeft het woord.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Onze Vlaamse universiteiten genieten terecht wereldfaam. Zij spannen zich voortdurend in om het label van kwaliteitsonderwijs hoog te houden. Ik wil het even hebben over een kaper op de kust : de European University. Deze instelling profiteert van het kwaliteitslabel van onze universiteiten. Het is een niet-officieel erkende instelling die privé-onderwijs geeft. Men heeft de minister daarover al vragen gesteld. Hij bevestigde dat deze instelling geen universiteit is en geen erkende diploma's kan uitreiken.

Ondertussen verkoopt die European University tegen woekerprijzen verblijfsvergunningen aan buitenlandse studenten, dit in ruil voor een waardevol diploma. We kunnen hier de band met mensenhandel leggen : door hun goede reputatie steunen onze universiteiten ongewild deze lucratieve mensenhandel. Minister Coens probeerde in 1984 een einde te maken aan de heersende verwarring en misleiding waarvan, en ik citeer : in de eerste plaats de nietsvermoedende studenten het slachtoffer zijn. Einde citaat. We zijn nu dertien jaar later en er lijkt weinig of niets te zijn veranderd.

Ik heb dan ook een aantal vragen voor de huidige minister van Onderwijs. Waarom wordt reeds zolang gedoogd dat deze verwarring blijft bestaan ? Welke maatregelen hebt u genomen om dit te verhelpen en met welk resultaat ? Kunt u informatie verschaffen over personen en organisaties die bij de European University betrokken zijn ? Er zouden immers lijsten circuleren van lesgivers die afkomstig zijn van officiële instellingen. In hoeverre is dit wettelijk ?

De voorzitter : Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Luc Van den Bossche : De heer Kuijpers brengt een uiterst moeilijk en ingewikkeld probleem naar voren. Dit probleem kan in landen als Pakistan ook een sociale dimensie krijgen. In dergelijke landen kent men het Europees systeem van diploma's immers niet. Een keurig opgemaakt Engelstalig diploma maakt daar veel indruk. Gezien de gevraagde inschrijvingsgelden kunnen dergelijke diploma's alleen maar worden verkocht aan een bevoorrechte kaste. Anderen die met veel moeilijkheden en vaak met veel geluk erin geslaagd zijn om aan een reguliere universiteit te studeren, komen zo in een ongeoorloofde concurrentiesituatie terecht.

Europa is ontstaan als een vredesidee. Het idee-Schumann is een vredesidee dat gebaseerd was op

de veronderstelling dat de twee protagonisten die in Europa de oorlog uitlokten, Frankrijk en Duitsland waren. Men ging uit van een bijna marxistisch inzicht dat gelijklopende economische belangen zouden leiden tot minder oorlog. Men entte de EGKS als politiek vredesidee op de toenmalig essentiële economische factoren kolen en staal. Via de economie wilde men tot vrede komen.

In het Verdrag van Rome is dit idee al meer op de achtergrond geraakt. De economie werd nu het idee, en zo kwam men tot een Europese Economische Gemeenschap. Deze definiëring woog zeer lang door, eigenlijk tot en met het afsluiten van het Verdrag van Maastricht.

Pas na Maastricht en het Belgisch voorzitterschap werd de onderwijsbevoegdheid gedefinieerd in artikelen 127 en 128. Voordien gebeurde dat via een omweg : via de beroepsbekwaamheid en de toegang tot het beroep. Europa is dus nog altijd een wanorde inzake onderwijs. U gaf Oostenrijk als voorbeeld, maar ik kan ook de architectuuropleiding in Duitsland vermelden of de studies burgerlijk ingenieur in Nederland. In Vlaanderen is het curriculum veel zwaarder, ook de Nederlandse MAVO-studies vormen een probleem. Nochtans hebben Nederland en Vlaanderen een goede verstandhouding, het ontbreekt hen niet aan gestructureerd overleg.

Men werkt nog steeds aan de codex van de Europese diploma's, maar er zijn een aantal problemen. Er heerst de grootste verwarring. Sommige opleidingen zijn binair, andere zijn uninomiaal, wij hebben een drieledig stelsel. Onder mijn voorzitterschap heeft men een inventaris gemaakt van de verschillende onderwijssystemen en curricula. In Portugal kan een onderwijsinstelling zich heel makkelijk universiteit noemen, bij ons wordt deze naam strikt bewaakt. In het universitair decreet van 1991 worden nominati opgenoemd en onderwijsbevoegdheden vastgelegd. Europa heeft dus pas sinds een aantal jaren de investituur om op te treden. De snelle uitbreiding van Europa werkt in dit geval contraproductief. De inspanning kon veel makkelijker binnen de zes lidstaten worden geleverd dan nu in het grote Europa. Ik vrees dat we nog jaren met een afwezigheid van Europese wetgeving zullen worden geconfronteerd, met alle problemen van dien.

Ik neem een zijsprong naar de European University waar sommigen het zich kunnen veroorloven om brieven van nietsvermoedende excellenties te sprokkelen. Die eerbiedwaardige figuren schrijven dan een brief als een vorm van veredeld sociaal

Van den Bossche

dienstbetoon. Dat gebeurt wel vaker. Een partijvoorzitter schrijft ook al eens voortijdig een brief over kinesitherapie. (*Gelach*)

Anderen doen dat dus ook, maar die brieven worden ingekaderd en overal voorgelegd. In die brieven staat alleen dat de instelling bestaat en niet onaardig lijkt, maar die brieven worden wel als aanbeveling gebruikt. Die praktijken zijn mogelijk door een gebrek aan Europese wetgeving in dat verband.

Er moet een onderscheid worden gemaakt tussen enerzijds een privé-circuit en anderzijds vestigingen van buitenlandse universiteiten die in het land van herkomst geregistreerd zijn en voldoen aan de voorwaarden van dat land. Als we het hebben over de privé-instellingen, dan worden we geconfronteerd met een grondwettelijk probleem. Fundamenteel zegt artikel 24 – het vroegere artikel 17 van de Grondwet – dat het onderwijs vrij is. Elk een is vrij onderwijs te organiseren, maar er zijn wel twee voorwaarden aan verbonden. Alleen iemand die vrij onderwijs organiseert dat voldoet aan de wetten en decreten, opgelegd door de overheid, krijgt de civiele sanctie en kan een erkend diploma afleveren.

Een tweede voorwaarde betreft de overheid die aanvaardt dat die vrijheid niet betaalbaar is. De overheid stelt tegenover het gereguleerd gebruik van die vrijheid een subsidiëring. Die is gaandeweg uitgegroeid tot een vergoeding van de werkingsmiddelen, de uitbetaling van de wedden en in een laatste fase, met de universitaire wetgeving van 1971, tot een gelijke betaling van de investeringen van de verschillende universiteiten.

Dit systeem aanvaardt dat er instellingen zijn die niet voldoen aan wetten en decreten, maar dan ook geen subsidiëring krijgen. Die instelling moet dan alle werkingsmiddelen halen uit de inschrijvingsgelden of uit het hemelse manna, als dat nog uit de hemel zou neerdalen. Dit verklaart de hoge inschrijvingsgelden.

Dit is een sluitend systeem, want de titels in het hoger onderwijs, zoals licentiaat, architect, arts en tandarts zijn beschermd door het decreet van 12 juli 1991. Dat geldt ook voor de universiteiten en hogescholen. Sommige vrije instellingen gebruiken het beschermde woord universiteit niet letterlijk.

Ik maak even een zijsprong naar de titel van professor die ook te pas en te onpas wordt gebruikt. In

het HOBU bestaat de titel niet en toch zijn er heel wat docenten die me schrijven en die titel gebruiken. Er vindt een normvervaging plaats die het beleid misschien in de hand werkte door niet op te treden bij misbruik. De vrije instellingen gebruiken de titel universiteit niet echt. Men gebruikt een taal die niet bestaat in ons onderwijs. Men mag geen onderwijs geven in het Engels en er worden ook geen titels in het Engels toegekend. Samen met de VLIR hebben we hiertegen geprotesteerd. De titel is echter niet beschermd in onze wetgeving en daar kan misbruik van worden gemaakt.

Ik maak een tweede zijsprong. Ook erkende, eerbiedwaardige instellingen jongleren met de titel master. De titel master bestaat bij ons niet, maar wel in sommige Angelsaksische landen. Er worden aan de lopende band masters afgeleverd in studierichtingen van de meest ridicule aard. Iemand die echt een masters degree behaald heeft en dat op zijn visitekaartje zet, is niet meer zeker dat hij au sérieux wordt genomen. Dat is een vervelend probleem. Zelfs eerbiedwaardige instellingen maken er een soort van concurrentiestrijd van en verlenen titels aan mensen die tien of twintig lessen hebben gevolgd.

Buitenlandse instellingen, zoals de British Open University, die in Vlaanderen afdelingen openen, moeten beantwoorden aan de voorwaarden van hun moederland. Die situatie is eenvoudig : zo'n diploma is niet automatisch erkend in dit land. Het is mogelijk dat men het via de Administratie Hoger Onderwijs gelijkwaardig moet laten verklaren. Tenzij er vooraf een verdrag bestond tussen de twee staten waardoor de gelijkwaardigheid automatisch geldt. Op dit moment zijn er onderhandelingen tussen Vlaanderen en Nederland aan de gang om die gelijkwaardigheid automatisch te laten verlopen. Er is een verregaand element in die onderhandelingen, de zogenaamde bi-diplomering, waarbij men zou toelaten beide titels te gebruiken. In Nederland hanteert men de titel doctorandus in de plaats van licentiaat. Doctorandus geldt hier enkel voor degenen die een doctoraat voorbereiden. Nederland heeft ook andere namen voor gelijklopende richtingen : kennistechnologie in de plaats van informatica. Dat is niet volkomen hetzelfde, maar men zou bi-diplomering kunnen toelaten. We staan echter nog niet zo ver met Nederland, laat staan met de andere landen. Of een buitenlands diploma, afgeleverd in België, hier geldig is, is een interne kwestie voor de administratie. We hebben dergelijke problemen gekend met de Open Universiteit Heerlen, waarmee nochtans een samenwerkingsovereenkomst was afgesloten. Enkele mensen hadden daar psychologie gestudeerd en een diplo-

Van den Bossche

ma verworven. Onze administratie kon het niet erkennen. Voor de mensen in kwestie is dat dramatisch. Dit werd uiteindelijk wel opgelost, maar de juridisch-technische regelingen zijn verre van ideaal.

Buitenlandse instellingen worden niet gesubsidieerd. Waar moeten ze hun geld vandaan halen? Hetzij uit overdracht van de moederinstellingen, hetzij uit de inschrijvingsgelden. In beide gevallen leidt dit tot sociale problemen. Dit onderwijs is niet voor iedereen toegankelijk.

Om al deze problemen op te lossen, moeten we op korte termijn afspraken maken binnen de Europese Unie. Deze situatie zou kunnen leiden tot dedemocratisering. We compenseren dat gedeeltelijk door zelf kwaliteitsonderwijs te organiseren in onze eigen taal. Ik kan me echter best voorstellen dat, indien eerbiedwaardige instellingen zoals Cambridge of Oxford hier sommige studierichtingen zouden organiseren, we het zouden moeten afleggen tegen hun bekendheid en kwaliteit. Dan zouden die opleidingen slechts toegankelijk zijn voor degenen die een hoog inschrijvingsgeld kunnen betalen. De afspraken binnen de Europese Unie moeten gepaard gaan met een oplossing inzake export en import van studenten. Het is duidelijk dat er binnen Europa student-exporterende en -importerende landen zijn. Exporterende landen zijn Italië, Griekenland, Portugal en dergelijke, die massaal exporteren. Importerende landen zijn Groot-Brittannië, Frankrijk, Duitsland en ook België.

Het departement Onderwijs probeert onder de leerlingen van het secundair onderwijs via brochures zoveel mogelijk informatie te verspreiden omtrent de gelijkwaardigheid van diploma's. Ik ben lang niet zeker van het effect van deze informatie.

U vraagt ook om controle op de privé-instellingen. Ik heb op dit moment inderdaad geen controle. De meeste instellingen voldoen immers niet aan de wettelijke regeling, krijgen dus geen civiele sanctie en dus geen geld. Men zou de instellingen kunnen beoordelen op hun inhoud, hun resultaat. Men zou daarbij trouwens een onderscheid moeten maken tussen de universitaire instellingen en het HOBU. Voor het HOBU zouden we een beroepsprofiel kunnen vooropstellen en voor de universiteiten eindtermen. Dat durf ik niet hardop te zeggen, want er zou protest klinken. Ik zou daarmee de academische vrijheid aantasten.

Men heeft daarom twee andere systemen uitgedokterd. In de eerste plaats is er de interne kwaliteitsbewaking. Daaromtrent heb ik nu een wetenschappelijk onderzoek gelast om aan te tonen dat de meeste universiteiten daarin falen. Als tweede controle is er de doorlichting waarbij de kwaliteit van een studierichting van buitenaf wordt beoordeeld, de zogenaamde kwaliteitsaudit. Op termijn moeten we ons afvragen of daar geen dwangmiddelen aan moeten worden gekoppeld.

Uw vraag gaat nog een stuk verder. U vraagt om controle op instellingen zonder civiele sanctie of subsidies. Juridisch-technisch hebben we daaromtrent geen been om op te staan. We zouden een labelsysteem kunnen ontwerpen. We zouden de instellingen die door de controle komen een label kunnen geven. Wat betekent zo'n label echter? Maakt dat het diploma officieel erkend? Als ik het diploma erken, kunnen de instellingen onmiddellijk subsidiëring aanvragen. Daarmee zou mijn gesloten circuit, opgebouwd rond het hoger onderwijs en de universiteiten, eraan moeten geloven. Het labelsysteem brengt allerlei gevolgen mee waar ik huiverig tegenover sta. We moeten ons juridisch patrimonium misschien uitbreiden om de controle te kunnen opdrijven. We zouden bijvoorbeeld een decreet kunnen uitvaardigen dat zegt dat zelfs vertaalde titels niet mogen worden gehanteerd. Zoiets is wel mogelijk. De uitoefening van controle en het verlenen van labels lijkt me echter zeer moeilijk.

Wat een optreden als gangmaker tegenover de Europese collega's betreft, hebben we in het verleden al niet onaardige inspanningen geleverd. Dat geldt zowel voor minister Coens in het begin van de jaren tachtig, als voor mezelf als voorzitter van de ministerraad van de Europese Unie. De administratie werkt nog steeds verder aan die voorstellen. Men was reeds eerder begonnen met de opstelling van de codex.

Mevrouw Verwimp vroeg waarom ik die verwar- ring reeds zo lang gedoog. Ik doe dat niet, ik heb daarover gezegd wat ik te zeggen had. Anderen gaan daar verder op in, en zij doen dat diepgaander dan ik. Ik heb mij beperkt tot het fenomeen der misleiding van mensen en tot het misdadig opwekken van valse verwachtingen ten aanzien van bepaalde diploma's. De heer Kuijpers gaat in zijn argumentatie veel verder. Mijn opdracht is echter beperkter. Er werd hier gesproken over wat er met het geld gebeurt en over hoe dat wordt geïnd. De hierover ingezamelde informatie doet mij denken aan een criminogene sfeer en niet aan een poging

Van den Bossche

om rechtgeaard onderwijs te verschaffen. Daarvoor ben ik echter niet bevoegd.

Over de maatregelen heb ik het al gehad naar aanleiding van de interpellatie van de heer Kuijpers. Wat informatie over betrokken organisaties en personen betreft, ben ik er tot mijn spijt nog niet in geslaagd om de regering ervan te overtuigen mij een KGB-dienst ter beschikking te stellen. Ik zou in dat geval misschien de rol van de heer Molotov op mij kunnen nemen. Ik moet u het antwoord dan ook schuldig blijven. Alle gekheid op een stokje : dit moet niet mijn grote bekommernis zijn. Waarom zou ik mensen straffen die daar les willen geven ? Dat moeten ze zelf weten. Zij hebben de vrijheid om buiten hun werkuren te doen wat ze willen.

Het is iets anders als een ambtenaar tijdens zijn werkuren wil lesgeven. Die zou daarvoor de toelating moeten vragen aan zijn secretaris-generaal. Een weigering zou ik heel normaal vinden. Naast juridische bezwaren zijn hiertegen ook morele bezwaren aan te voeren. Ik ben er overigens niet van op de hoogte dat ambtenaren dit tijdens hun werkuren doen. Het is iets anders als mensen uit het hoger onderwijs dat doen : de controle moet in dat geval niet door mij, maar door de instelling zelf worden uitgeoefend.

Ik heb geprobeerd om te antwoorden op de allerlaatste interpellatie van de heer Kuijpers, in de hoop hem de eer aan te doen om hem een goed antwoord te geven bij het slot van een schitterende carrière.

De voorzitter : De heer Kuijpers heeft het woord.

De heer Willy Kuijpers : Ik ben erg blij met dit antwoord. Het gaat hier nog niet om een programma in uitvoering, maar tijdens de voorbereiding ervan hebben we elkaar al gevonden. We bevinden ons dus eigenlijk nog maar op de drempel. Laten we dat eerlijk bekennen, mijnheer de minister.

Er bestaat een koepel van privé-hogescholen, geleid door de heer d'Anathan. Ik heb deze mensen gecontacteerd en die hebben me gezegd dat ze mijn acties terzake steunen. Ernstige privé-hogescholen willen graag meewerken aan zo'n oplossing, in de stijl van wat Berlitz vóór het informatietijdperk was. U zult hier de mensen uit de kinesitherapie-sector horen.

Ik wil ook verwijzen naar de autorijscholen. We hebben allemaal een rijbewijs nodig. De gemeenschap zegt dat we een rijbewijs moeten hebben. Autorijscholen zijn evenwel privé-scholen. Het rijbewijs is een officieel document. Op dat punt deel ik uw voorzichtigheid toch iets minder. Het optreden hangt voor mij samen met de bescherming van de gebruiker.

We verbieden een flippo in een zakje chips omdat er iemand van gestorven is. Misschien doen we dat terecht. De minister neemt een standpunt in en laat dat kartonnen kaartje uit die zak halen. Of de een of andere consumentenorganisatie stelt vast dat een haargroeimiddel niet doeltreffend is, en het product verdwijnt van de markt. Ik verzeker u ervan dat ik een aantal getuigen kan aanbrengen : mensen die geplukt zijn ten belope van 1,5 miljoen frank aan inschrijvingsgeld, privé-lessen, logies, enzovoort. Die mensen denken via de omweg van de privé-school tot een gelijkaardig niveau van onderwijs te komen. Ze komen er berooid vanaf. Kan dat ?

Voor heel wat beroepen geldt er een vestigingwet. Er zijn toch heel veel kinderen die het beroepsonderwijs of zelfs het lager onderwijs niet kunnen volgen. Via leercontracten en dies meer leren ook heel wat jongeren een beroep. Daar gebeurt de controle dan door vakmensen.

Ik neem een van mijn pleegdochters als voorbeeld. Ze heeft het lager onderwijs niet afgemaakt en toch functioneert ze heel goed als kinderverzorgster. De controle op die kinderverzorgsters gebeurt door iemand die door Kind en Gezin is aangesteld. Men observeert ter plaatse en oordeelt of de persoon in kwestie voldoet of niet.

De European University heeft zich verspreid over acht landen. Men heeft de hoofdzetel verplaatst naar Zwitserland. Er zijn duizenden studenten ingeschreven. De instelling blijft buiten schot en roomt ondertussen de markt verder af.

Mijnheer de minister, wij hebben toch een burgerlijke verantwoordelijkheid om de mensen te beschermen. Als we een flippo kunnen laten verwijderen en een kinderverzorgster kunnen laten controleren, dan kunnen we toch ook een controle instellen op privé-onderwijs.

Mevrouw Verwimp-Sillis heeft al eerder het optreden van ambtenaren aangeklaagd. Het gaat blijkbaar vooral om ambtenaren van Financiën. Bij de European University geven ambtenaren les die

Kuijpers

toekomstige bedrijfsleiders diets maken hoe ze belastingen moeten ontduiken.

Minister Luc Van den Bossche : Jammer genoeg doet niet alleen de European University dat. U hebt een eerbiedwaardige instelling genoemd die voor het overige kwaliteitsonderwijs biedt, maar die ook zo'n dingen doet.

De heer Willy Kuijpers : Men spreekt van een code. Bij ons, in het kleinste dorp van Vlaanderen, mag een politieagent bepaalde zaken niet stellen of hij wordt op staande voet ontslagen. Ik kan u de propaganda van de European University laten zien om te tonen wie er allemaal binnen dat kader fungeert ? De code geldt blijkbaar voor de ene wel, voor de andere niet.

Zou het zo moeilijk zijn om afspraken te maken met de privé-hogescholen om een programma af te bakenen ? Het begrip meesterslager in de beroepsopleiding is bijvoorbeeld afgebakend.

Er is een positieve noot waar ik verder op in wil gaan. U stelt voor om alle talen van de Europese Gemeenschap aan het begrip universiteit te verbinden om te vermijden dat men langs een zijweg het begrip universiteit ondergraaft. Laat dat ook van toepassing zijn op alle titels.

De privé-instellingen zijn vennootschappen. Wie verhindert de Vlaamse regering om die vennootschappen eens door te lichten ? Daar is geen Hoog Comité voor Toezicht voor nodig. De regering kan eenvoudig controleren of er geen gelden verdwijnen. Ik heb een twintigtal getuigenissen genoteerd van leerkrachten die het thuis moeilijk hebben – door scheidingen bijvoorbeeld. De functie wordt hen aangeboden. Er zijn meerdere mogelijkheden. Ofwel staat men als consultant-professor voor de klas, veertig tot zestig uren per week en wordt men grotendeels in het zwart betaald. Daar kraait geen haan naar. Ofwel is men ingeschreven maar kan men niet terugvallen op een sociaal stelsel. In het Hageland wordt de fruitpluk grondig gecontroleerd om de laatste Sikh uit de bomen te plukken, maar in Antwerpen en Brussel wordt gedoogd dat een school zomaar de titel university op de gevel schildert. Dat is toch een teken van slordig bestuur ? Minister Van den Bossche, u zegt dat u geen sancties kunt treffen. Welnu, laten we die dan inbouwen. Ik ben niet gelukkig met een vrijheid van onderwijs zonder sancties, net zomin als ik blij ben met een taalwet zonder sancties.

Als we de situatie in Europa even onder de loep nemen, kunnen we hier een kaste vormen die de functies bezet van het internationaal kapitalisme. Ze wonen in Kortenberg, Tervuren en Overijse. Ze zijn volksvreemd, want ze frequenteren onze scholen niet, maar brengen hun eigen onderwijssysteem mee. Dit heeft niets te maken met de European University. Dit elitaire gedoe, deze neo-kolonisatie woekert in de echte universiteiten en de goede privé-scholen.

De bedrijven kweken superboekhouders die zweven over België. Is dat gezond ? Economie, onderwijs en cultuur moeten binnen een diploma met elkaar verweven zijn. We hebben een hele generatie moeten vechten om het Nederlands als item op een diploma te zien.

Ik ben de jongste zoon van een vader die als leerkracht drie keer werd buitengezet voor het oprichten van een Alberdingk Thijm-kring en dergelijke subversieve activiteiten. Hier zit de volgende generatie aan tafel om te discussiëren over een nieuwe kaste tussen Sint-Genesius-Rode en Hoeilaart-Tervuren, die functies krijgt en binnensluipt en ons onderwijssysteem voor aap zal zetten.

Mijnheer de minister, u hebt er de bravoure voor, u bent van Gent, pacificeer de toestand. Neem uw voortrekkersrol terug op. Indien het met de vijftien landen van de EU niet lukt, stel dan binnen de Benelux orde op zaken. Bouw sancties in. Laat het regeringsbeleid gezamenlijk verlopen. Niemand houdt u tegen. U kent mijn ideeën over het Benelux-onderwijs. Ik denk dat we het voortouw moeten nemen.

We moeten duidelijk stellen dat we niet meedoen aan de neo-kolonisatie. Mevrouw Verwimp had het er al over. De bovenkaste van ontwikkelingslanden komt hier diploma's kopen, vergulde kartons met letters op, en neemt die mee. We kunnen aan de ene kant toch niet aan ontwikkelingssamenwerking doen en aan de andere kant diploma's verkopen aan de high society van Nigeria of Indië. Zij krijgen verblijfsvergunningen, maar gewone mensen kunnen hier niet binnen.

Er moet echte homogeniteit komen met de buurlanden. Alle ministers moeten zich daar samen voor inzetten. Ik heb hier zeven dikke brieven klaarliggen, ze vertrekken vandaag nog. Ze zijn gericht aan de federale ministers Derycke, De Clerck, Flahaut, Vande Lanotte, Maystadt, Di Rupo, en u krijgt er zelf ook nog één. Ik zal hen dezelfde vraag stellen : de Vlaamse regering moet

Kuijpers

de federale ministers aanspreken om samen orde op zaken te stellen.

Is het niet mogelijk een vestigingstoelating voor privé-scholen te eisen? Ik ga akkoord met de vrijheid van onderwijs, maar mits vestigingstoelating. Beeldt u zich in dat Scientology of Opus Dei morgen een school oprichten. U weet toch nog dat Opus Dei destijds in Leuven getracht heeft een beroepsschool op te richten? In Waals-Brabant is het hen trouwens gelukt. Scientology is hier op de Tervurenlaan bezig met een soort opleiding.

Dat kan aanleiding geven tot zedelijke excessen. In De Morgen staat vandaag een artikel over een man die bij Opus Dei is terechtgekomen. Hij was leerling in hetzelfde college als ik. Eén van mijn eigen kinderen werd eveneens aangezocht door Opus Dei. Onze gemeenschap mag niet opdraaien voor de zogenaamde onderwijsinstellingen van dergelijke clubs. Ze hollen de democratie uit vanuit hun zogenaamde religieuze opvattingen. We mogen evenmin de groepen steunen die louter uit winstbejag initiatieven opzetten.

In het verleden hebben mijn vrouw en ik lesgegeven in een privé-school. We hebben daar jarenlang moeten vechten omdat de vrouwelijke leerkrachten minder verdienen dan de mannelijke. In bepaalde vestigingen van de European University in Antwerpen en Brussel bestaan er vier à vijf betalingssystemen. Mijnheer de minister, u moet niet vrezen voor stakingen of voor mensen die voor uw deur of die van mevrouw Onkelinx opduiken: de betrokkenen bevinden zich in België, Zwitserland, Frankrijk, Spanje, Nederland, Duitsland, Portugal en Griekenland.

Het is de hoogste tijd om in te grijpen. Berispingen zijn niet meer voldoende, er moet een campagne worden gevoerd. Ik spreek dit bijna bezwerend uit, precies zoals ik dit in 1971 heb gedaan. Toen noemde de heer Monard de fameuze wet op de universiteiten de hoeksteen van de toekomst voor Vlaanderen. Wij gingen hiermee akkoord, maar de heer Coppieters zei dat deze wet onbetaalbaar zou zijn. Nu worden wij geconfronteerd met de onbetaalbaarheid van deze hoeksteen. In het hoger onderwijs moeten wij dan ook komen tot een rationalisatie van de nepinstellingen. Het is niet zo belangrijk of het gaat om een academie of een instituut voor hairstyling in Wechelderzande, in Drongen of in Sint-Amandsberg, of om de European University op de Amerikalei in Antwerpen.

Mijnheer de voorzitter, ik pleit ervoor om tijdens de eerstvolgende maanden een hoorzitting te organiseren met de VLIR, de verantwoordelijken voor de privé-hogescholen en met een aantal observatoren. Op die manier kan men achterhalen wat er in deze sector werkelijk aan de hand is. De toestand van dooradering in het privé-onderwijs is namelijk verder gevorderd dan wij vermoeden. De eerste wetten, zoals die van de heer van Haegendoren met betrekking tot de huurkredieten, leken voor ons een vooruitgang op sociaal vlak. De koppeling van bedrijven aan het onderwijs heeft evenwel geen betekenis meer als we worden geconfronteerd met een gekocht wapenschild van een Hamburgse reder die zegt in acht staten van de Europese Gemeenschap met een universiteit klaar te staan.

Het is de hoogste tijd om in te grijpen, zelfs vanuit een kleine regio als Vlaanderen. Vlaanderen is namelijk groter dan Luxemburg, Finland en Denemarken, en ons BNP is groter dan dat van Portugal.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, graag wil ik deze discussie met een bijkomend element verrijken. Ik ga natuurlijk volledig akkoord met wat de heer Kuijpers zegt in verband met privé-initiatieven, zoals de European University. Ik had zonet een stuk tekst van de European University-website, dat ik vrij zal proberen te citeren. Ik verdenk er de minister van dat hij dit ook heeft gelezen. Zijn woordgebruik tijdens de voorbije maanden komt immers in zeer sterke mate overeen met dat uit de tekst. De tekst gaat over the history, the principles and the mission of the European University. Mijnheer de minister, het is toch opvallend dat u de laatste tijd zo veel over de missie spreekt.

Minister Luc Van den Bossche : Mijnheer Vandenbroeke, ik zie mezelf graag in de rol van missionaris. (*Gelach*)

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de minister, vroeger had het woord missie inderdaad een andere betekenis. Ik hoor u sinds enkele weken praten over de missie van de kleuterleidsters en de missie van de kinesitherapeuten. Het is toch wel toevallig dat we dit ook in een tekst van de European University terugvinden.

Minister Luc Van den Bossche : In 1991 hebben we ook over de missie van de universiteiten gesproken.

De heer Chris Vandenbroeke : Met deze opmerking wil ik maar aantonen dat het woordgebruik door de weken, maanden en jaren heen subtiel wordt aangepast.

Mijnheer de minister, in verband met het privé-initiatief moet er mijns inziens ook een andere dimensie in overweging worden genomen. Het is iets dat binnen uw bevoegdheid ligt. Daarom richt ik me speciaal tot u. Ik verklaar me nader.

We hebben hier in Vlaanderen, en meer bepaald in Brugge, een schitterend Europees College, dat zich door de jaren heen sterk profileert. In tegenstelling tot de European University is dit een zeer achtenswaardige instelling. Ook in Firenze is er een even achtenswaardig Europees College. Ik ken de situatie ter plaatse tamelijk goed, want ik ben er een aantal jaren geleden gastprofessor geweest. Het Europese College te Firenze werkt met drie tot vier gewone professoren en organiseert verder het hele academiejaar door gastcolleges van 2 tot 3 dagen. De gastprofessoren kunnen dan nog gedurende 3 tot 4 dagen Firenze en omstreken bezoeken.

Mijnheer de minister, onze jonge mensen worden aangespoord om een beurs voor Firenze aan te vragen. Deze leergangen worden overigens vrij behoorlijk gesponsord. Diegenen die worden aanvaard, ontvangen een zeer degelijke opleiding. Desalniettemin houden ze er een kater aan over als ze vaststellen dat drie jaar keihard werken aan een hele reeks papers niet gelijkgesteld wordt met een doctoraat zoals georganiseerd in Vlaanderen, Wallonië, Nederland of Frankrijk. De opleiding is op zich zeer waardevol, maar men mag ze niet voorstellen als evenwaardig met een doctoraat.

Ik sluit me aan bij de interpellatie van de heer Kuijpers. Evenals de leergangen van het Europacollege te Brugge zijn ook de leergangen van het Europese college te Firenze zeer waardevol en verdienen ze een serieuze Europese homologatie op het niveau van het klassieke doctoraat. Uiteindelijk leiden de studenten aan deze colleges gedurende minstens drie jaar een ascetisch leven van studie en onderzoek. Deze opleidingen staan dus mijlenver van de European University die nep-opleidingen organiseert. Deze nep-opleidingen waarin het uiteindelijk enkel draait om geldklopperij, moeten uiteraard worden afgebouwd.

Maar is de minister het er met mij niet over eens dat de enkele ernstige experimenten zoals de colleges te Brugge, te Firenze en te Fontainebleu dienen te worden opgewaardeerd ?

De voorzitter : Mijnheer de minister, ik vraag me af of we in het verlengde van de opdracht die rector Dillemans van u heeft gekregen, niet eens moeten nadenken over de Europese gelijkschakeling van de titulatuur.

Zo staat België nagenoeg alleen met de titel van licentiaat. De graad van licencié heeft in Frankrijk een volkomen andere inhoud. Om een Babelse spraakverwarring te vermijden, zouden we ons best schikken naar de Europees geldende titulatuur.

Ook aan de bekommernis van de heer Kuijpers zou deels tegemoet worden gekomen als de gebruikte termen identieke begrippen dekten. Bij de rationalisering van de universiteits- en hogeschoolopleidingen in Europa mag de uniformisering van de titulatuur niet uit het oog worden verloren.

Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Luc Van den Bossche : Wat de heer Kuijpers aanhaalde in verband met de autorijscholen is een mooi voorbeeld om het verschil aan te tonen : autorijscholen maken geen deel uit van onderwijs. Dat staat vast. Derhalve heeft men op het federale niveau de bevoegdheid om te zeggen dat iemand, die niet voldoet aan bepaalde voorwaarden zoals die zijn vastgelegd in een wet en een koninklijk besluit, geen autorijschool mag uitbaten. Ze mogen dus ook niet overgaan tot bepaalde civiele sancties zoals het uitreiken van een rijbewijs.

We hebben hier echter te maken met een aangelegenheid, waarbij de Grondwet voor problemen zorgt. De Grondwet is natuurlijk geschreven in een andere werkelijkheid. De eerste woorden van de Grondwet – toen artikel 17, nu artikel 24 – zijn sinds 1831 ongewijzigd gebleven. In de oorspronkelijke versie stond : l'enseignement est libre. In de vertaling achteraf werd dat : het onderwijs is vrij.

Dat is onwrikbaar vastgelegd. Zelfs degenen die in 1988 artikel 17 aanduiden als te herzien artikel, hebben nooit geraakt aan dat fundament. Dat betekent dus dat er geen vestigingswet is vereist voor het nemen van initiatieven tot onderwijs. Het onderwijs op zich is immers vrij. In het vervolg van het artikel hebben we ook gevolg gegeven aan wie voldoet aan wetten en decreten. Wie voldoet aan de materiële wet, heeft het recht om bepaalde civiele sancties te verlenen en heeft recht op een gelijke behandeling.

Dat geldt absoluut voor het leerplichtonderwijs. Ik kan met andere woorden elk vrij initiatief dat

Van den Bossche

wordt genomen in het leerplichtonderwijs erkennen of niet erkennen. Als ik het niet erken, dan is het kind dat onderwijs volgt niet in overeenstemming met de leerplicht. Ik kan dus sanctionerend optreden.

Moeilijker wordt het wanneer het niet over het leerplichtonderwijs gaat. Daar heerst immers vrijheid zonder enige beperking. Er is behalve de leerplichtwet geen andere bepaling die desbetreffend indirecte beperkingen oplegt aan de vrijheid van onderwijs. Ik zie dan ook niet goed in hoe men daar een vestigingswet kan afkondigen, tenzij mits aanvulling van de Grondwet of wanneer het Arbitragehof een dergelijke beperking zou aanvaarden.

De heer Willy Kuijpers : Ik heb het over de bescherming van de gebruiker, en daarom moet de regering optreden. Beeldt u zich even een dat men die Scientologyschool uitbouwt.

Minister Luc Van den Bossche : Wat gaat u doen ? Een en ander kan in strijd zijn met een aantal strafrechtelijke bepalingen. Zolang Scientology echter niet in strijd is met de strafwet, zou die groepering een soort school voor hoger onderwijs in Scientology kunnen oprichten. Ik kan daar wel bezwaren tegen hebben, maar ik zie niet in hoe ik daar op dit ogenblik iets tegen zou kunnen doen. U hebt echter de vraag gesteld of hier geen rol is weggelegd voor het parket en voor de strafwet. Wanneer men heel bewust mensen misleidt, dan komt men in het domein van oplichting en aanverwante zaken in de strafwet terecht.

Ik laat bepaalde misdrijven van fiscale aard die u kort hebt aangehaald buiten beschouwing. Indien men deze mensen echter zou vervolgen op basis van hun publicaties en op de manier waarop ze zich manifesteren, dan zou een strafrechtelijke veroordeling misschien mogelijk zijn. Er zijn al strafrechtelijke veroordelingen uitgesproken omdat zich iemand in zijn daden, woorden en geschriften, derwijze gedroeg dat hij heel bewust bij een mogelijke klant een indruk wekte die niet in overeenstemming was met de werkelijkheid.

Dit is dus mogelijk, maar blijft natuurlijk een zijweg. Voor onderwijs zelf zie ik echter geen mogelijkheid. Ik wil deze vraag opnieuw stellen, eventueel zelfs aan de Raad van State. Ik heb daar geen problemen mee. Dit zou dan een raadpleging van de Raad van State zijn in een niet-betwiste zaak. De regering moet deze beslissing dan wel nemen, maar ook dat is geen probleem. Ik vrees alleen dat

het antwoord zal luiden dat we terzake verder niets kunnen ondernemen.

Is het mogelijk om met privé-scholen een programma af te spreken ? Dat is mogelijk, maar dan louter op vrijwillige basis. Het probleem wordt dan natuurlijk nog groter : ik maak immers wel een afspraak met die school over het programma, maar ik verleen geen erkend diploma. Ik verklaar dan te goeder trouw dat een programma degelijk is, maar ik moet dan wel zo subtiel zijn om geen diploma te verlenen.

Een degelijk programma kan natuurlijk nuttig zijn. Zo hoeft de privé-werkgever geen rekening te houden met diploma's. Hij doet dit gemakkelijks halve om de populatie die zich aanbiedt te beperken, en daardoor zijn selectie eenvoudiger te maken. In principe kan hij echter mensen met een bepaald profiel, met een bepaalde kennis en met bepaalde vaardigheden en attitudes ontvangen, ze vervolgens aan een proef onderwerpen en diegenen selecteren die zijns inziens het best overeenstemmen met dat profiel en die de materie technisch beheersen. Het bezit van een diploma kan daarbij irrelevant zijn.

Het wordt echter moeilijk om een keurmerk van kwaliteitsonderwijs te verlenen, zonder een diploma te verlenen. De aldus geschapen verwarring zou nog groter zijn dan nu het geval is.

De heer Willy Kuijpers : En wat met de ontkoppeling van de instelling en het eigenlijk onderwijs ? Is het voor de bescherming van de gebruiker niet mogelijk om tenminste de instelling te reglementeren ? Het onderwijs is vrij. Morgen kan men tot aan de leerplicht zijn kinderen zelf onderwijzen. Voorbeelden zijn legio. Bij de vestiging van de instelling heeft de bescherming van de gebruiker steeds voorrang. Kan deze dan niet worden gereguleerd ? U voert nu toch ook bepaalde wetten door ? Als ik bijvoorbeeld in onze gemeente binnen de 4 kilometer eenzelfde school opricht, dan mag ik dat. U zult die school echter niet erkennen.

Minister Luc Van den Bossche : Ik kan ze wél erkennen. U moet goed het onderscheid maken : ik kan een school wel erkennen, maar als ze niet voldoet aan bepaalde voorwaarden, dan kan ik ze niet subsidiëren. Die school mag dus volledig op eigen kosten functioneren. Natuurlijk zal een gemeente dat nooit doen.

Nog steeds binnen het bestek van het leerplichtonderwijs, is er bovendien een tweede regel in het

Van den Bossche

geding, namelijk de subsidiëringsvoorwaarde dat er genoeg kinderen moeten zijn. Tot welke subsidiëringscategorie men behoort, is dan weer afhankelijk van onder meer de bevolkingsdichtheid in de streek en de vrijekeuzeproblematiek. We hebben het dan wel over subsidies en niet over erkenning.

De heer Willy Kuijpers : Mag ik dan in absurdum het volgende voorbeeld geven ? Bij het wetenschappelijk onderzoek in ons land is het privé-luik groter dan dat van de overheid. Zou het heel gek zijn om te overwegen dat sommige grote multinationals binnen een aantal jaren een volledig eigen onderwijssysteem ontwikkelen, hun producten op de markt brengen en het zo geroemde gemeenschapsonderwijs dermate ontwrichten dat de maatschappij ernstig op drift raakt ?

Ongeacht de voor- en tegenargumenten voor privé-hogescholen, vrees ik dat men producten op de markt zal krijgen en op dit ogenblik reeds krijgt, die niet deelnemen aan het gemeenschapsleven. Men gaat naar een privé-school, wordt captain of industry en houdt met de gemeenschap helemaal geen rekening. Onderwijs is immers meer : het is ook gemeenschapsvormend, het brengt mensen bij elkaar en brengt sociale vaardigheden bij. Daarover hebt u het in uw antwoord nog niet gehad.

Minister Luc Van den Bossche : Ja, dat is de discussie over de eindtermen. Deze discussie speelt zich af binnen het leerplichtonderwijs.

De heer Willy Kuijpers : Ik weet het. Maar dat is nu net de discussie. De leerplicht ligt vast op 18 jaar, en ik ga daarmee akkoord. Maar de bescherming van de gebruiker moet u er toch toe aanzetten om enig denkwerk – moest dat nog niet zijn gebeurd – en enige wetgevende creativiteit aan de dag te leggen. Men moet het vestigen in enige mate onder controle brengen. Men moet ertoe komen dat een onafhankelijke raad van hogescholen instaat voor het toekennen van een kwaliteitswaarborg. Die raad bestaat nu reeds. De reisagentschappen hebben iets soortgelijks gedaan. Zij hebben zich georganiseerd, en wie niet meedeed, werd uit de markt geprijsd. De goede agentschappen zijn overgebleven.

Minister Luc Van den Bossche : Dat is iets anders. Ik betaal het reguliere onderwijscircuit. Zonder die betaling bestaat dat reguliere circuit – althans onder democratische voorwaarden – niet. Daarom reglementeren we deze betalingen. Want dat stelsel moet betaalbaar blijven ; en er worden kwa-

liteitseisen gesteld. In feite bestaat de beste garantie tegen vrije initiatieven erin dat men komt tot een kwaliteitsvol hoger onderwijs, dat toestaat om ook met andere, buitenlandse instellingen te concurreren. Ik sluit daarmee aan bij de opvatting die ook de heer Vandenbroeke heeft verdedigd.

Ik denk dat men inzake hoger onderwijs moet nadenken in het kader van één universitaire ruimte Vlaanderen. Het is belangrijk dat men binnen deze kleine ruimte voor elke opleiding het beste aanbiedt wat mogelijk is. Ik laat dan uitzonderlijke zaken zoals MIT, Harvard, Brighton, enzovoort, buiten beschouwing. Dat betekent dat men de proliferatie van de vestigingsplaatsen moet stoppen. Dit parlement hoort dat niet graag. Als men ervan uitgaat dat het universitaire leven bestaat uit onderwijs en onderzoek, dan is het duidelijk dat onderzoek, uitgevoerd door een individuele onderzoeker, is voorbijgestreefd. Het teamonderzoek zal het verschil maken. Als we met onze beperkte middelen nog verder proliferatie toelaten, dan zullen we nergens meer over een ernstig team van onderzoekers beschikken.

Daarover ging mijn pleidooi voor het ontwikkelen van sterke punten, twee jaar geleden bij de opening van het academiejaar aan de universiteit van Gent. Iedereen onderschreef toen die opvatting. Maar de dag nadien wou men van de consequenties niets afweten. De huidige reacties in de wereld der kinesitherapie zijn een schoolvoorbeeld van zo een niet-rationeel denken. In de onderwijssector denkt men rationeel zolang men in het luchtledige vertoeft. Zodra men met beide voeten op de grond belandt, slaat de paniek en de sentimentaliteit toe, en is elke rationaliteit uit den boze. Dat is rampzalig. Als we er niet in slagen om dat te overwinnen, dan zullen er vanuit respectabele hoek gevaarlijke initiatieven worden opgezet.

Het zal dan niet gaan om initiatieven zoals de European University, maar om respectabele initiatieven, die bijvoorbeeld op een samenwerking tussen multinationals en een grote universiteit zullen steunen. Zij zullen misschien filialen opzetten en daarvoor een bepaalde onderwijskwaliteit garanderen. Op dat ogenblik zal de overheid in moeilijkheden komen. Want de overheid heeft vandaag, ondanks de beperktheid van haar middelen, een leefbaar onderwijsveld uitgebouwd, en wel door het aantal universiteiten bij decreet vast te leggen. Zelfs de plaats waar een vestiging mag worden ingeplant, wordt vastgelegd bij dat decreet. Ook wat ze als opleidingen mogen aanbieden, is op die wijze vastgelegd.

Van den Bossche

Als men in zo een toestand de democratisering zou willen handhaven, dan zou men twee wegen kunnen bewandelen. Terwijl men in het reguliere circuit niet meer de nodige kwaliteit zou halen, zou men de filialen van anderen, die buiten het toepassingsgebied van dit decreet vallen maar wel de nodige kwaliteit garanderen, in het beleid kunnen integreren. De kostprijs zou dan rampzalig toenemen. Ofwel doet men dat niet ; maar dan werkt men aan een de-democratisering die nog veel dramatischer is. Want dan zou men jaarlijks 240 miljard frank in het onderwijs stoppen, te beginnen met het kleuteronderwijs, om daarmee langzaam maar zeker de verschillen in sociale achterstand weg te werken. Maar eens die dan zijn weggewerkt, op het ogenblik dat de leerlingen achtttien of twintig jaar zijn, zou dat verschil weer op de meest afgrijselijke wijze toenemen.

Op termijn moeten we tot een systeem komen. Het beste is dat we zelf kwaliteit aanbieden. Op die manier ontstaat er geen markt voor ernstig privé-onderwijs. Charlatans zullen altijd bestaan. Ofwel moet de Grondwet aangepast worden. Ik ben bereid om daarover een vraag te stellen aan de Raad van State, maar ik denk niet dat het kan binnen deze grondwettelijke situatie.

Dan blijft er nog het strafrecht. Wij kunnen geen vennootschappen doorlichten, maar als er strafrechtelijke overtredingen zijn, kan het parket worden ingeschakeld. Eigenlijk moeten we het parket hierbij betrekken en niet het Hoog Comité van Toezicht, omdat er geen staatsgeld mee gemoeid is. Men zou de onderzoeksrechter kunnen verzoeken ervoor te zorgen dat de zaak niet zonder meer geseponneerd kan worden. Het onderzoek moet hoe dan ook eindigen voor de Raadkamer met een beslissing van buitenvervolginstelling of doorverwijzing. De betrokkenen die zich burgerlijke partij stelden bij de onderzoeksrechter dienen ook te verschijnen om samen met het parket te worden gehoord over het verdere lot van diezelfde zaak. Misschien kan dit dienen als een concrete suggestie.

Ik ben het met u eens dat de titels in alle talen beschermd zouden moeten worden. Ik heb dat in 1993 al op de agenda van de Europese Ministerraad gezet, niet alleen om tot overeenkomst van curricula te komen, maar ook om tot overeenkomst in titulatuur te komen. Probeer op dit moment in Europa maar eens wijs te raken uit al die titels. En dat is dan het Europa dat één wil worden. Men wil één munt, men installeert vrijheid van

arbeiders, van goederen, van verkeer, maar op het gebied van diploma's heerst nog altijd de grootste verwarring. Dat is zeker een van de dingen waar we moeten aan werken.

Men kan af en toe sancties inbouwen. Men kan het schoolplichtonderwijs vrij verregaand sanctioneren. Het andere onderwijs kan men sanctioneren via de subsidiëring. Men zou ook in bepaalde sancties kunnen voorzien aan de universiteiten en de hogescholen, indien blijkt dat men een bepaald minimumniveau niet haalt. Er is natuurlijk gevaar voor elitarisme. Een van de gevaren is ook dat een aantal respectabele mensen die zich inlaten met dergelijke instellingen aan die instellingen een grond van respectabiliteit verlenen. Men redeneert dat, als die mensen meedoen, dat onderwijs toch niet zo slecht kan zijn. Sommige van de mensen waarvan u de namen hebt voorgelezen, hebben in het onderwijslandschap gedurende 25 jaar zeer veel betekend. Men zou van hen toch ook enige wijsheid mogen verwachten. Men zou toch mogen verwachten dat men zich niet laat verblinden door goede werken die gebeuren in de rand van het inkomen dat verworven wordt met deze activiteit.

Een soort van ontradingcampagne kan misschien een goed idee zijn. Ik ben ervan overtuigd dat de meesten er met de ogen open ingelopen zijn. Sommigen laten zich misschien misleiden door liefdadige activiteiten die aanzienlijke sommen opbrengen, maar dat kan geen excuus vormen om zich daarmee in te laten. Misschien moeten we de betrokkene toch aanschrijven en hem waarschuwen. Men draagt toch een stuk maatschappelijke verantwoordelijkheid als men zijn naam aan zoiets verleent want men draagt toch voor een stuk het eigen prestige over op die instelling.

Ik denk aan het voorbeeld dat de heer Vandebroeke heeft aangehaald. In dat geval is het nog moeilijker want daar gaat het om iets dat onbetwistbaar inhoudelijk enige waarde heeft. Alleen vind ik dat een doctorale student voldoende onderscheid moet kunnen maken en zich op dat vlak niet moet laten misleiden. Ik begrijp niet dat zo'n mensen zich zouden laten misleiden. Ik begrijp dat wel van een jongere van wie de ouders vinden dat ze het ideale kanaal gevonden hebben om zoon of dochter toch nog van een diploma te voorzien.

Een aantal zaken kunnen we langzaamaan doen. De bekommernis van de heer Kuijpers is ook de mijne. Op termijn is er geen verschil van mening. We moeten alleen kijken hoever we kunnen gaan en hoe snel we iets kunnen doen.

Van den Bossche

Ik wil hem troosten : de heer Kuijpers vreesde dat we werkloos zouden zijn bij zijn verdwijnen uit het parlement. Hij heeft er in elk geval voor gezorgd dat er nog veel werk is.

De voorzitter : Ik wil besluiten met dezelfde mededeling : de heer Kuijpers heeft met zijn interpellatie inderdaad aangetoond dat er nog heel wat werk aan de winkel is. Als de commissie het eens is met zijn verzoek – en daar twijfel ik niet aan – zullen we een hoorzitting organiseren. Uw fractie moet dan wel een naamlijst voorzien met leden die een dergelijke hoorzitting op een nuttige manier kunnen invullen, zodat we de juiste mensen rond de tafel krijgen.

We hebben ruim de gelegenheid gehad om hierover van gedachten te wisselen. Mijnheer Kuijpers, u hebt daar zeker recht op bij uw laatste interpellatie. Namens de commissie wil ik u veel geluk wensen in uw post-parlementair mandaat. Ik noem het met opzet zo, omdat ik ervan overtuigd ben dat u even actief zult blijven als tijdens de jaren die u hier met ons hebt doorgebracht. Ik wens u veel geluk en ben ervan overtuigd dat we elkaar hier nog terug zullen zien. (*Applaus*)

– *De vergadering wordt gesloten om 16.00 uur.*
